

MONETĀRAIS BIĻETENS

11
2003

Augstā iekšzemes un ārējā pieprasījuma ietekmē Latvijas tautsaimniecība turpināja strauji attīstīties. Par to liecināja iekšzemes kopprodukta pieaugums 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (par 7.3%; 2003. gada pirmajos deviņos mēnešos – par 7.4%). Arī oktobrī apstrādes rūpniecības produkcijas sezonāli izlīdzinātais fiziskā apjoma indekss salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 8.2%, bet mazumtirdzniecības apgrozījums – par 14.3%.

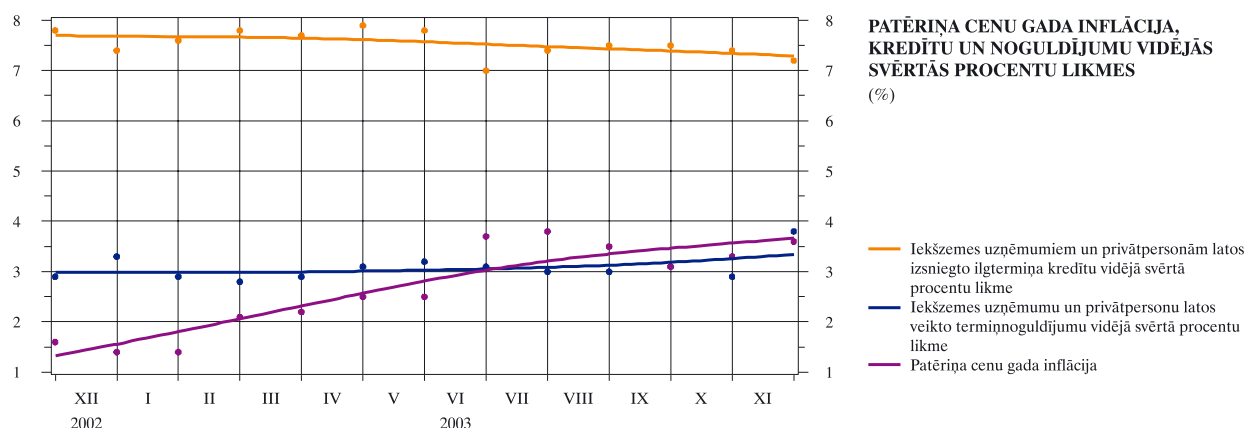
Novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās tranzītkravu (naftas produktu) apjoms, kas Latvijas ostām piegādāts pa dzelzceļu. Tas uzlaboja gan dzelzceļa, gan ostu darbības rādītājus. Caur Latvijas ostām pārvadāto tranzītkravu apjoms palielinājās par 29.7%, pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms – par 25.0% un kravu apgrozījums Latvijas ostās – par 5.4%.

Patēriņa cenu pieaugums novembrī salīdzinājumā ar oktobri nedaudz samazinājās (līdz 0.5%), bet gada inflācija paaugstinājās (līdz 3.6%). Cenu kāpumu novembrī ietekmēja uztura produktu cenu palielināšanās par 1.5%, t.sk. dārzeņu cenu pieaugums par 33.7%. Palielinājās arī ēdināšanas pakalpojumu, medikamentu un atsevišķu ar mājokli saistītu pakalpojumu cenas. Inflāciju mazināja apavu un labības produktu cenu kritums.

Jau piekto mēnesi nemainījās reģistrētā bezdarba līmenis (8.5%). Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu samazinājās par 0.6%.

2003. gada pirmajos 11 mēnešos valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts bija tikai 5.3 milj. latu, bet novembrī fiskālais deficīts sasniedza 9.6 milj. latu. Tuvojoties gada beigām un palielinoties izdevumu apjomam, valsts pamatbudžetā novembrī bija fiskālais deficīts 22.8 milj. latu. Nodokļu ieņēmumu pieaugums joprojām bija stabils. Pievienotās vērtības nodokļa un akcīzes nodokļa ieņēmumi 2003. gada pirmajos 11 mēnešos bija attiecīgi par 21.1% un 20.5% lielāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Liels fiskālais pārpalikums joprojām bija sociālās apdrošināšanas budžetā.

Plašā nauda M2X novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 24.8 milj. latu jeb 1.2%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 20.3%. Līdzīgs pieauguma temps bija gan skaidrajai naudai apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs), gan iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikumam (attiecīgi 1.3% un 1.1%). Nelielais latos veikto pieprasījuma noguldījumu atlikuma kāpums (0.7%) noteica naudas rādītāja M1 palielināšanos novembrī tikai par 1.0% (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 18.8%). Lai gan ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums samazinājās (par 0.6%), būtiska latos veikto termiņnoguldījumu atlikuma palielināšanās (pieaugums – 4.5%) nodrošināja arī kvazinaudas kāpumu par 1.3%. Sezonāli augstais latu pieprasījums gada pēdējos mēnešos veicināja straujāku iekšzemes naudas piedāvājuma M2D kāpumu (novembrī – 1.9%, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 23.0%). Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 24.4% (oktobrī – par 24.3%).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma kāpums novembrī (77.8 milj. latu jeb 3.3%) bija straujākais pēdējo četru mēnešu laikā, tomēr tā pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu augstās bāzes dēļ saruka līdz 37.6% – zemākajam līmenim pēdējo desmit mēnešu laikā. Atšķirībā no iepriekšējiem mēnešiem lielāko kredītu atlikuma pieauguma daļu nodrošināja īstermiņa kredīti (kāpums – 43.8 milj. latu jeb 12.5%, t.sk. privātzņēmumiem – par 40.9 milj. latu jeb 15.6%). Visvairāk (par 33.2 milj. latu jeb 4.5%) palielinājās komerckredīta atlikums. Nozīmīgs joprojām bija arī hipotēku kredīta atlikuma kāpums (26.1 milj. latu jeb 3.7%).

Tuvojoties gada nogalei, samazinājās valdības līdzekļu atlikums bankās un par 23.2 milj. latu (līdz 140.3 milj. latu) palielinājās banku sistēmas neto kredīts valdībai.

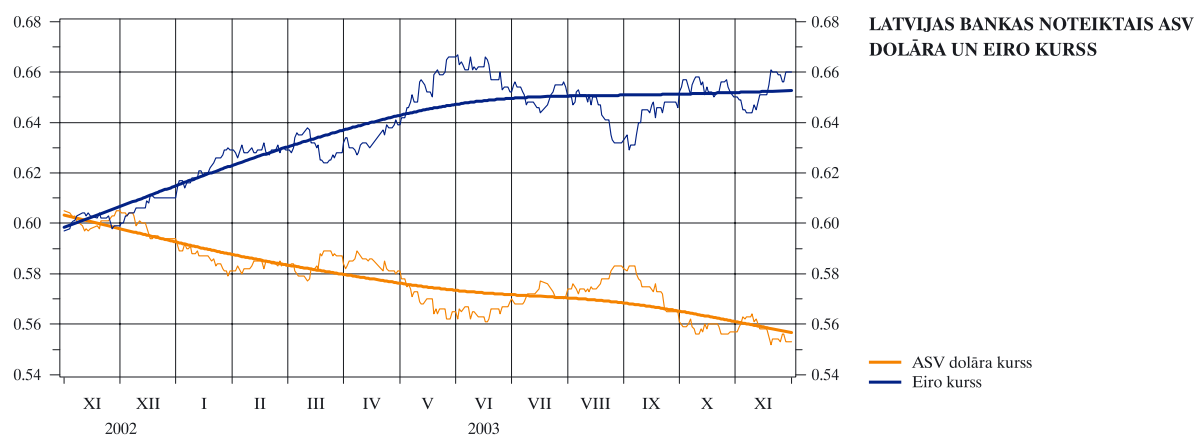
Tā kā novembrī izsniegtie kredīti galvenokārt tika finansēti ar līdzekļiem, kas piesaistīti no nerezidentiem, banku sistēmas tirie ārējie aktīvi samazinājās par 56.0 milj. latu. Banku sektora ārzemju pasīvi pieauga par 206.6 milj. latu (aizņēmumi no saistītajām un radniecīgajām ārvalstu kredītiestādēm palielinājās par 82.2 milj. latu, nerezidentu nebanku noguldījumi – par 91.0 milj. latu), bet ārzemju aktīvi – par 98.7 milj. latu. Banku sektora aktīvi palielinājās par 214.7 milj. latu (lielākais mēneša pieaugums 2003. gadā) un sasniedza 5.4 mljrd. latu. Banku peļņa 2003. gada pirmajos 11 mēnešos sasniedza 65.2 milj. latu (par 29.6% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Likviditātes situācija banku sektorā novembrī bija saspringta, un gandrīz visu mēnesi saglabājās augsts latu pieprasījums. To noteica gan nepieciešamība izpildīt augošās rezervju prasības, gan ārvalstu valūtas resursu ieplūde Latvijā. Rezultātā starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme novembrī palielinājās līdz 3.7% un bija augstākā kopš 2002. gada janvāra. Pieauga arī RIGIBOR, kas savukārt izraisīja iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto īstermiņa kredītu procentu likmes palielināšanos par 0.4 procentu punktiem (līdz 5.6%).

Augstais latu pieprasījums noteica Latvijas Bankas organizētajās *repo* izsolēs izsniegto kredītu apjoma pieaugumu (1.8 reizes; līdz 338.8 milj. latu), kā arī valūtas mijmaiņas darījumu apjoma palielināšanos (par 8.0%; līdz 81.0 milj. latu). Neto nopirktās ārvalstu valūtas apjoms (19.6 milj. latu) bija lielākais mēnesī 2003. gadā. Tādējādi Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi novembrī palielinājās par 6.8% (līdz 813.0 milj. latu). Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tirajiem ārējiem aktīviem novembra beigās bija 108.4%.

Ievērojami mazāk kā iepriekšējā mēnesī bankas aizņēmās iekšzemes starpbanku tirgū (latos izsniegto kredītu apgrozījums tajā saruka par 27.5% – līdz 288.9 milj. latu).

Lai gan vairāki ASV ekonomiskie rādītāji uzlabojās, joprojām augstais ASV tekošā konta deficīts un eiro zonas tautsaimniecību raksturojošais rādītāju kāpums noteica ASV dolāra zemo kursu pasaules valūtas tirgū. Euro

	2003	
	X	XI
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	5.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.9	0.5
Gada (%)	3.3	3.6
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	2.4	2.6
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	89 366	90 214
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.5	8.5
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	4.3	-5.3
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	155.5	*
Imports	285.3	*
Balance	-129.8	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2003	
	X	XI
Banku sistēma		
M2X	2 134.5	2 159.3
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	567.5	574.8
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 567.1	1 584.4
Pieprasījuma noguldījumi	918.4 ¹	929.0
Terminnoguldījumi	648.6 ¹	655.4
M2D	1 496.2	1 524.9
Tīrie ārējie aktīvi	194.6	138.6
Tīrie iekšējie aktīvi	1 939.9	2 020.6
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	2 391.2	2 469.0
Īstermiņa kredīti	350.6	394.4
Ilgtermiņa kredīti	2 040.6	2 074.6
Kredīts valdībai (neto)	117.1	140.3
Latvijas Banka		
M0	758.2	749.7
Skaidrā nauda apgrozībā	637.7	646.3
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	120.4	103.4
Tīrie ārējie aktīvi	761.1	813.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-2.9	-63.3
Kredīti	55.6	-2.8
Bankām	88.4	50.0
Valdībai (neto)	-32.8	-52.8
Pārējie aktīvi (neto)	-58.5	-60.6
Ārējās rezerves*	1 373.13	1 482.24
Zelts	96.15	98.41
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.04	0
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 276.86	1 383.75

¹ Dati precizēti.**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2003	
	X	XI
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.7	3.7
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	5.2	5.6
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	3.9	3.9
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.4	7.2
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	4.7	4.7
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	0.9
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.5	0.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	2.8	3.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.4	1.5
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.7	4.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.8	3.3
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5570	0.5530
Ls pret GBP	0.9470	0.9460
Ls pret 100 JPY	0.5150	0.5070
Ls pret EUR	0.6500	0.6600

kurss attiecībā pret latu novembrī pieauga par 1.5%, bet ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss samazinājās attiecīgi par 0.7%, 0.1% un 1.6%.

Novembrī notika divas valsts iekšējā aizņēmuma 3 gadu obligāciju papildemisijas, kurās no piedāvātajām obligācijām 24.0 milj. latu apjomā pārdeva obligācijas tikai 1.7 milj. latu apjomā, jo latu likviditāte naudas tirgū bija ierobežota, turklāt valdība nebija ieinteresēta lielākā apjomā piesaistīt līdzekļus par augstākām procentu likmēm. Obligāciju vidējā svērtā ienesīguma likme būtiski neatšķīrās no augustā notikušās iepriekšējās izsoles vidējās svērtās ienesīguma likmes un bija 4.06%. Valsts vērtspapīru apjoms apgrozībā novembrī sakarā ar dzēšanas termiņu lielam vērtspapīru apjomam samazinājās par 10.5% un perioda beigās bija 370.8 milj. latu (56.2% no tiem bija 5 gadu obligācijas, 26.2% – 10 gadu obligācijas un 11.0% – 12 mēnešu parādzīmes).

	2003	
	X	XI
Banku rezerves	189.6	173.8
Nacionālā valūta banku kasēs	70.3	71.4
Noguldījumi Latvijas Bankā	119.3	102.4
Ārzemju aktīvi	2 127.3	2 226.0
Ārvalstu valūta banku kasēs	48.1	49.5
Prasības pret ārvalstu bankām	1 382.2	1 458.0
Prasības pret ārvalstu nebankām	675.2	689.5
Pārējie aktīvi	21.8	29.0
Prasības pret centrālo valdību (neto)	132.2	171.3
Prasības pret pašvaldībām (neto)	17.7	21.8
Prasības pret valsts uzņēmumiem	94.8	95.2
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 638.2	1 686.7
Prasības pret privātpersonām	687.1	716.1
Neklasificētie aktīvi	332.3	343.1
Pamatlīdzekļi	114.6	115.1
Nauda ceļā	4.1	9.5
Pārējie aktīvi	52.4	54.8
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	161.2	163.6
AKTĪVI PAVISAM	5 219.2	5 433.9
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>558.8</i>	<i>521.6</i>
Pieprasījuma noguldījumi	547.6	551.5
Valsts uzņēmumu	32.9	34.1
Privātuzņēmumu	252.6	243.9
Privātpersonu	262.0	273.5
Terminnoguldījumi	381.2	398.5
Valsts uzņēmumu	27.4	33.0
Privātuzņēmumu	109.3	119.3
Privātpersonu	244.4	246.2
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	638.3	634.4
Valsts uzņēmumu	26.3	24.4
Privātuzņēmumu	215.3	208.1
Privātpersonu	396.8	402.0
Tranzītfondi	7.5	7.4
Ārzemju pasīvi	2 693.8	2 900.4
Saistības pret ārvalstu bankām	666.1	760.3
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 917.7	2 008.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	110.1	131.5
Saistības pret Latvijas Banku	88.4	50.0
Parāda vērtspapīri	47.5	48.0
Kapitāls un rezerves	459.7	465.0
Rezidentu	267.3	272.0
Nerezidentu	192.4	193.1
Uzkrājumi parādiem un saistībām	65.7	68.7
Neklasificētie pasīvi	289.5	310.1
Nauda ceļā	95.8	108.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	45.5	50.8
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	148.2	150.6
PASĪVI PAVISAM	5 219.2	5 433.9
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>558.8</i>	<i>521.6</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2004

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas mone-
tāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju rakstur-
lielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā
Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena
padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati
visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta
lapā (<http://www.bank.lv>).